

**MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

ŠTÁTNY INŠTITÚT ODBORNÉHO VZDELÁVANIA

DODATOK č. 6

**ktorým sa mení pre
ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM
pre odborné vzdelávanie a prípravu, skupinu
študijných odborov**

76 UČITEĽSTVO

Schválený Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 15. januára 2013 pod číslom 2013-762/1861:13-925 s účinnosťou od 1. septembra 2013.

SCHVÁLILO

**Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
dňa 10. júla 2023 pod číslom 2023/5272:62-C2910
s účinnosťou od 1. septembra 2023 začínajúc prvým ročníkom.**

Obsah		Strana
1	Úvod do štátneho vzdelávacieho programu	
1.3	Záznamy o platnosti a revidovaní štátneho vzdelávacieho programu	3
3	Základné podmienky na realizáciu štátneho vzdelávacieho programu	4
3.2	Formy praktického vyučovania	4
3.3	Spôsob a podmienky priebehu a ukončovania vzdelávania na stredných odborných školách	4
4	Osobitosti a podmienky vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	4
VYŠŠIE ODBORNÉ VZDELANIE		
13	Charakteristika štátneho vzdelávacieho programu	
13.1	Popis vzdelávacieho programu	7
13.2	Základné údaje	7
13.3	Zdravotné požiadavky na uchádzača	8
14	Profil absolventa	
14.1	Celková charakteristika absolventa	8
14.2	Kľúčové kompetencie	9
14.3	Odborné kompetencie	12
15	Rámcové učebné plány	
15.1	Rámcový učebný plán pre 4-ročné študijné odbory	13
15.2	Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 4-ročné študijné odbory	13
16	Vzdelávacie oblasti	
16.1	Teoretické vzdelávanie	15
16.2	Praktická príprava	15
16.3	Vzdelávacie štandardy špecifické pre študijné odbory	16
	Starostlivosť v sociálnych službách a terénna prax	16
17	Organizácia výchovy a vzdelávania v externej forme štúdia	21
17.1	Rámcové učebné plány – externá forma štúdia	21

1 ÚVOD DO ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

1.3 Záznamy o platnosti a revidovaní štátneho vzdelávacieho programu

Štátny vzdelávací program vyššie odborné vzdelanie

Platnosť ŠVP Dátum	Revidovanie ŠVP Dátum	Záznam o inovácii, zmenách úpravách a pod.
01. 09. 2023	apríl 2023	<p>Zmena:</p> <p>Vloženie stupňa vzdelania – vyššie odborné vzdelanie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doplnenie vyššieho odborného vzdelania v podkapitolách 3.2 Formy praktického vyučovania a 3.3 Spôsob a podmienky priebehu a ukončovania vzdelávania na stredných odborných školách, vydávanie dokladu o získanom vzdelaní. 2. Doplnenie 2-ročného pomaturitného špecializačného štúdia v kapitole 4 Osobitosti a podmienky vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. 3. Vloženie stupňa vzdelania – vyššie odborné vzdelanie:<ul style="list-style-type: none"> - Charakteristika skupiny odborov vzdelávania, - Profil absolventa, - Rámcové učebné plány, - Vzdelávacie oblasti – Vzdelávacie štandardy špecifické pre študijné odbory – starostlivosť v sociálnych službách a terénna prax. 4. Doplnenie rámcových učebných plánov a poznámok k rámcovým učebným plánom pre 2-ročné pomaturitné špecializačné štúdium – externú formu štúdia. <p>Odôvodnenie:</p> <p>Doplnenie obsahu štátneho vzdelávacieho programu v nadväznosti na úspešné ukončenie experimentálneho overovania študijného odboru starostlivosť o seniorov v sociálnych službách a terénna prax k 31. 08. 2023.</p> <p>Výsledkom experimentálneho overenia je zmena názvu študijného odboru na starostlivosť v sociálnych službách a terénna prax.</p>

1. V podkapitole 1.3 **Záznamy o platnosti a revidovaní štátneho vzdelávacieho programu** sa na s. 6 na konci textu vkladá nový text v znení:

„Štátny vzdelávací program vyššieho odborného vzdelania pre pomaturitné štúdium

Platnosť ŠVP Dátum	Revidovanie ŠVP Dátum	Záznam o inovácii, zmenách úpravách a pod.

2. V podkapitole **3.2. Formy praktického vyučovania** na s. 9 sa za poslednú odrážku vkladá nová odrážka v znení: „vyššie odborné vzdelanie – odborná prax a praktické cvičenia.“.
3. V podkapitole **3.3. Spôsob a podmienky priebehu a ukončovania vzdelávania na stredných odborných školách, vydávanie dokladu o získanom vzdelaní** na s. 8 sa za bodom 1) vkladá nový bod 2) v znení:
- „vyššie odborné vzdelanie“ ak úspešne ukončil posledný ročník najmenej dvojiročného a najviac trojiročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole. Odborné vzdelávanie a príprava sa ukončuje *absolventskou skúškou*. Cieľom absolventskej skúšky je overenie špecifických vedomostí, zručností a kompetencií žiakov na výkon konkrétnych pracovných činností v rozsahu učiva určeného týmto vzdelávacím programom. Absolventská skúška na strednej odbornej škole obsahuje písomnú absolventskú prácu, jej obhajobu a komplexnú skúšku z odborných predmetov. Absolventská skúška sa koná v riadnom alebo mimoriadnom skúšobnom období v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Absolventská skúška sa koná pred skúšobnou komisiou. Klasifikácia žiaka je vyjadrená stupňom prospachu alebo percentom úspešnosti. Celkové hodnotenie absolventskej skúšky vychádza z klasifikácie obhajoby písomnej absolventskej práce a komplexnej skúšky z odborných predmetov. Dokladom o získanom vzdelaní a zároveň o získanej kvalifikácii je vysvedčenie o absolventskej skúške a absolventský diplom s právom používať titul „diplomovaný špecialista“ so skratkou „DiS“.“
4. V kapitole **4 Osobitosti a podmienky vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami** sa za tabuľkou na s. 12 vkladá nový text v znení:

„2-ročné pomaturitné špecializačné štúdium

76 UČITEĽSTVO	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ starostlivosť v sociálnych službách a terénna prax 	
<p><i>Absolventi skupiny študijných odborov 76 Učiteľstvo sú kvalifikovaní pracovníci so širokým odborným profilom, schopní samostatne vykonávať odborné činnosti v zariadeniach sociálnych služieb, vo verejnej správe, v organizáciách tretieho sektora. Pripravujú absolventov na prácu so seniormi, osobami so zdravotným znevýhodnením, deťmi a mládežou. Táto práca si vyžaduje náročnú odbornú prípravu, osobnú zrelosť, skúseností a osvojenie si etických postojov potrebných pre výkon pomáhajúcej profesie.</i></p> <p><i>Dôležitým predpokladom úspešného výkonu povolání je kladný vzťah k ľuďom, tolerancia, empatia, prosociálne správanie. Sú komunikačne zruční, výreční, majú kultivované vystupovanie a prejavy, vyznačujú sa vysokým stupňom sebaregulácie a sebakontroly, schopnosťou spolupráce.</i></p> <p>Zdravotný stav uchádzačov o štúdium a vhodnosť štúdia v odbore posudzuje lekár.</p>	
Telesné postihnutie	<i>Pre prijatie uchádzača do študijného odboru skupiny 76 Učiteľstvo sa vyžaduje dobrý zdravotný stav bez porúch</i>

	<i>pohybového ústrojenstva. Uchádzači nesmú trpieť vážnymi chorobami nervového systému, kontraindikované sú poruchy správania, psychiatrické diagnózy.</i>
Mentálne Postihnutie	<i>Študijné odbory skupiny 76 Učiteľstvo nie sú vhodné pre uchádzačov s mentálnym postihnutím.</i>
Zrakové postihnutie	<i>Študijné odbory skupiny 76 Učiteľstvo nie sú vhodné pre uchádzačov s vážnym zrakovým postihnutím, slabšie poruchy korigované okuliarmi sú prípustné. Vhodnosť vzdelávania v odbore posudzuje lekár a príslušné školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie v závislosti od druhu a stupňa postihnutia a narušenia.</i>
Sluchové postihnutie	<i>Študijné odbory skupiny 76 Učiteľstvo nie sú vhodné pre uchádzačov s vážnym sluchovým postihnutím, nakoľko dominuje práca s ľuďmi, kontakt s nimi. Vhodnosť vzdelávania v odbore posudzuje lekár a príslušné školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie v závislosti od druhu a stupňa postihnutia a narušenia.</i>
Špecifické poruchy Učenia	<i>Študijné odbory skupiny 76 Učiteľstvo nie sú vhodné pre žiakov so špecifickými vývinovými poruchami učenia, s dyslexiou, dysgrafiou a dyskalkúliou. Kontraindikácia týchto porúch pre prijatie do odboru a výkon povolání nadväzujúcich na študijný odbor je jednak z dôvodu vysokej náročnosti odboru na študijné predpoklady žiaka (využívanie informácií, čítanie a písanie ako kľúčové kompetencie), jednak z permanentného využívania informácií pri výkone povolania. Špecifické prípady posudzujú psychológovia a špeciálni pedagógovia.</i>
Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP)	<i>Žiakov zo SZP je vhodné integrovať do SŠ, pokiaľ sú fyzicky a psychicky spôsobilí na výkon príslušných povolání. Integrácia musí zahŕňať ich aktivizáciu, motiváciu, pestovanie pozitívneho vzťahu k práci, povolaniu, osvojenie pracovných návykov, rozvoj profesijných záujmov. V spolupráci školy s územnou samosprávou a ÚPSVaR možno získať pre žiakov príspevok na školské pomôcky, na cestovné, ubytovanie, stravovanie.</i>
Mimoriadne nadaní žiaci	<i>Je spoločensky prospešné, ak sa o tieto študijné odbory uchádzajú nadaní žiaci so záujmom o prácu vo výchove a vzdelávaní, v sociálnej starostlivosti. Výučba sa u nich môže organizovať formou individuálnych študijných plánov a programov, ktoré sa vypracujú podľa reálnej situácie (možnosť absolvovania odboru v skrátenom čase, príprava na ďalšie vzdelávanie v nadväznom študijnom odbore).</i>

5. Za kapitolou 12 Vzdelávacie oblasti na s.76 sa vkladá **nová časť štátneho vzdelávacieho programu pre stupeň vzdelania vyššie odborné vzdelanie** s kapitolami 13 – 16 v znení:

”
**MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ŠTÁTNY INŠTITÚT ODBORNÉHO VZDELÁVANIA**

**Skupina
študijných odborov**

76 UČITEĽSTVO

STUPEŇ VZDELANIA

VYŠŠIE ODBORNÉ VZDELANIE

13 CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

13.1 Popis vzdelávacieho programu

Štátny vzdelávací program skupiny študijných odborov 76 Učiteľstvo poskytuje základný rámec, pravidlá a požiadavky za účelom tvorby školských vzdelávacích programov pre jednotlivé študijné odbory danej skupiny. Štátny vzdelávací program nie je určený na priame vyučovanie, ale je iba základným národným programom, ktorý slúži ako prvotný podklad, spolu so všeobecne záväznými právnymi predpismi, pre kreovanie konkrétnych miestnych školských vzdelávacích programov.

Štátny vzdelávací program vymedzuje požiadavky pre študijné odbory skupiny 76 v rámci pomaturitného špecializačného štúdia. Koncipovanie štátneho vzdelávacieho programu je zamerané na odborné vzdelávanie a prípravu budúcich kvalifikovaných odborníkov s vyšším odborným vzdelaním pre oblasť edukačnej práce a sociálnej starostlivosti. Široké profilovanie odborného vzdelávania a prípravy so zameraním na kľúčové a odborné kompetencie umožňuje prípravu absolventov na komplexné riešenie odborných problémov, ich pohotovú adaptabilitu a prispôsobenie sa pre prácu v nových podmienkach, pre uplatňovanie nových koncepcií, metód, foriem, postupov, činností s využívaním digitálnych technológií.

Vedomosti získané v teoretickom vyučovaní slúžia predovšetkým na zdôvodnenie praktických činností a postupov. Dôraz sa kladie na etické aspekty vykonávanej práce, na formovanie osobnostných kvalít nevyhnutných na úspešné zvládnutie a vykonávanie zvolenej profesie.

V odbornej praxi sa utvárajú, rozvíjajú a upevňujú základné odborné zručnosti v odborných činnostiach pod priamym vedením učiteľov alebo odborníkov z praxe. Odbornú prax môžu žiaci absolvovať v odborných učebniach a podľa konkrétnych študijných odborov v školských zariadeniach, zariadeniach sociálnych služieb, v inštitúciách a organizáciách verejnej správy, v organizáciách tretieho sektoru. Odbornú prípravu skvalitňuje absolvovanie odborných exkurzií na špecializovaných pracoviskách, v zariadeniach, prevádzkach, inštitúciách.

13.2 Základné údaje

Vyššie odborné vzdelanie – dvojočné pomaturitné špecializačné štúdium

Dĺžka štúdia:	2 roky
Forma výchovy a vzdelávania:	denné pomaturitné špecializačné štúdium
Poskytnutý stupeň vzdelania	vyššie odborné vzdelanie
Úroveň SKKR/EKR¹	5
Vyučovací jazyk:	štátny jazyk/jazyk národnostných menšín a etnických skupín
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	pre štúdium v študijnom odbore starostlivosť v sociálnych službách a terénna prax – úplné stredné odborné vzdelanie získané štúdiom jedného z nasledovných študijných odborov: – sociálno-právna činnosť, – sociálna práca,

¹ Úroveň Slovenského kvalifikačného rámca / Európskeho kvalifikačného rámca (EQF)

	<ul style="list-style-type: none"> - sociálne služby, - skupiny odborov 76 Učiteľstvo, - skupiny odborov 53 Zdravotnícke odbory vzdelávania na stredných zdravotníckych školách so zameraním na oblasť zdravotnej starostlivosti a splnenie podmienok prijímacieho konania
Spôsob ukončenia štúdia:	absolventská skúška
Doklad o získanom stupni vzdelania	vysvedčenie o absolventskej skúške a absolventský diplom s právom používať titul „diplomovaný špecialista“ so skratkou „DiS“
Doklad o získanej kvalifikácii:	vysvedčenie o absolventskej skúške a absolventský diplom
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	v profesiách a pracovných pozíciách v oblasti sociálnej starostlivosti (subjekty štátnej správy, samosprávy miest a obcí, VÚC), v treťom sektore – práca na úseku sociálnych vecí
Možnosti ďalšieho štúdia:	študijné programy prvého stupňa vysokoškolského štúdia alebo ďalšie vzdelávacie programy zamerané na rozšírenie kvalifikácie, jej zmenu alebo zvýšenie

13.3 Zdravotné požiadavky na uchádzača

Uchádzač so zdravotným znevýhodnením pripojí k prihláške na vzdelávanie vyjadrenie lekára so špecializáciou všeobecné lekárstvo o zdravotnej spôsobilosti študovať zvolený odbor vzdelávania.

14 PROFIL ABSOLVENTA

14.1 Celková charakteristika absolventa

Absolventi skupiny študijných odborov 76 Učiteľstvo sú kvalifikovaní pracovníci so širokým odborným profilom, schopní samostatne vykonávať odborné činnosti v oblasti edukácie a sociálnej starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb, vo verejnej správe, v organizáciách tretieho sektoru, pre ktoré je podmienkou ukončené vyššie odborné vzdelanie. Táto práca si vyžaduje vysokú odbornú prípravu, dosiahnutie určitého veku, osobnej zrelosti, skúseností a osvojenie si etických postojov potrebných pre výkon pomáhajúcej profesie.

V študijnom odbore dominuje v štátnom vzdelávacom programe rozvoj spôsobilostí ako sú akceptácia, analýza, racionálne a citovo samostatné a tímové riešenie rozličných situácií. Je zameraný na poznanie a rešpektovanie individuálnych potrieb klientov (detí, dospelých, osôb so zdravotným znevýhodnením), spoluprácu s rodičmi, odborníkmi z oblasti zdravotníctva, sociálnej práce, samosprávy, záujmových organizácií a združení. Absolvent sa môže uplatniť ako koordinátor opatrovateľských služieb, opatrovateľ detí v zariadeniach, opatrovateľ v zariadení pre staršie osoby a osoby so zdravotným postihnutím, opatrovateľ starších osôb a osôb so zdravotným postihnutím v domácnosti, v teréne.

Náročnosť profesie vyžaduje široký všeobecný rozhľad, rozsiahle odborné vedomosti a spôsobilosti a kladie vysoké nároky na osobnostný rozvoj. Absolventi sú schopní

v nadväznosti na predchádzajúce štúdium aplikovať poznatky pedagogických, psychologických, sociálnych a zdravotných náuk pri riešení praktických odborných problémov. Rešpektujú ľudské práva a slobodu jednotlivcov i skupín a zodpovedne využívajú získané informácie. Sú schopní aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti v praxi, projektovať, organizovať, realizovať aktivity, vyhodnocovať prácu svoju i svojich kolegov. Dôležitou súčasťou profilu absolventa sú jeho vedomosti a spôsobilosti z oblasti hygieny a bezpečnosti práce, starostlivosti o zdravie a jeho ochranu, tvorby a ochrany životného prostredia, vrátane starostlivosti o kultúru práce a pracovné prostredie.

V príprave absolventa sa kladie dôraz na praktickú stránku výučby s cieľom adaptácie absolventa na meniace sa podmienky spoločenskej reality v oblasti ekonomickej a sociálnej.

Významnou súčasťou profilu absolventa sú jeho presvedčenia a postoje, angažovaný a uvedomelý vzťah k človeku a jeho sociálnym situáciám a dodržiavanie etických kódexov pracovníka. V správaní absolventov tejto skupiny odborov dominuje tolerancia, empatia, asertivita a prosociálne správanie. Sú pripravení pracovať tvorivo samostatne i v tíme, v praktickej i teoretickej činnosti, sú komunikatívne zruční v nadväzovaní a sprostredkovaní kontaktov, majú kultivované vystupovanie a prejavy. Vyznačujú sa vysokým stupňom sebaregulácie a sebakontroly, schopnosťou spolupráce. Majú predpoklady na ďalší odborný, profesionálny i osobnostný rozvoj, inováciu práce i prehĺbovanie vedomostí a zručností. Sú naklonení a otvorení novým trendom a metódam v danej profesii.

Po absolvovaní vzdelávacieho programu absolvent disponuje týmito kompetenciami:

14.2 Kľúčové kompetencie

V súlade s Odporúčaním rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie má absolvent vyššieho odborného vzdelávania v rámci teoretického a praktického vyučovania nadobudnúť schopnosť rozvíjať tieto kľúčové kompetencie v nasledujúcich opisoch:

a) Gramotnosť

je schopnosť identifikovať, pochopiť, tvoriť a interpretovať koncepty, pocity, fakty a názory ústnou aj písomnou formou pomocou vizuálnych, zvukových a digitálnych materiálov v rozličných odboroch a kontextoch. Zahŕňa schopnosť efektívne komunikovať a nadväzovať kontakty s ostatnými.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- porozumieť akémukoľvek počutému vecnému textu, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho osobným a odborným záujmom;
- porozumieť obsahu a významu vecného textu (vrátane tabuliek, grafov, nákresov a schém), vyhľadať explicitne a implicitne vyjadrené informácie a spojiť ich do ucelenej informácie;
- identifikovať v texte logické, časové a príčinnno-následné súvislosti;
- uplatniť základy kritického čítania, t. j. vie vnímať väčšinu problémov nastolených textom a identifikuje explicitné chyby a protirečenia, ktoré sa v texte nachádzajú;
- vyjadriť súvislé a logicky usporiadané ústne prejavy s rôznym cieľom pre špecifické publikum na témy, ktoré sú blízke jeho osobným a odborným záujmom;
- sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť;

- bez prípravy začať, udržiavať a ukončiť komunikáciu na akúkoľvek jemu blízku všeobecnú a odbornú tému;
- aktívne zapojiť do diskusie, svoj prejav formuluje zrozumiteľne a pokojne; dokáže sa pohotovo zorientovať v komunikačnej situácii a jasne reagovať zrozumiteľnou odpoveďou alebo otázkou;
- dodržiavať zásady spoločenskej komunikácie, dokáže komunikačnej situácii vhodne prispôbiť stratégiu, charakter a tón komunikácie;
- vytvoriť štruktúrovaný a kompozične zrozumiteľný text, ktorý mu je blízky témou alebo odbornosťou;
- pri tvorbe textu uplatniť logické, časové a príčinnno-následné súvislosti textu a požiadavky slovosledu v súlade s komunikačnou situáciou.

b) Viacjazyčnosť

je kompetencia, ktorá vymedzuje schopnosť používať rozličné jazyky na vhodnú a účinnú komunikáciu v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí. Ide o schopnosti sprostredkovať informácie medzi rôznymi jazykmi a médiami. Pokiaľ je to vhodné, môže zahŕňať zachovanie a ďalší rozvoj kompetencií v materinskom jazyku, ako aj osvojenie si úradného jazyka (jazykov) danej krajiny.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- pochopiť hlavné body jasnej štandardnej reči o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva vo svojom živote. Rozumie zmyslu mnohých rozhlasových alebo televíznych programov o aktuálnych udalostiach a témach osobného či odborného záujmu, keď je prejav relatívne pomalý a jasný;
- porozumieť textom, ktoré pozostávajú zo slovnej zásoby často používanej v každodennom živote alebo ktoré sa vzťahujú na jeho prácu;
- zvládnuť väčšinu situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí daným cudzím jazykom. Dokáže nepripravený vstúpiť do konverzácie na témy, ktoré sú známe, ktoré ho osobne zaujímajú, alebo ktoré sa týkajú osobného každodenného života;
- spojiť slovné spojenia jednoduchým spôsobom tak, aby opísal skúsenosti a udalosti, vlastné sny, nádeje a ambície. Stručne dokáže uviesť dôvody a vysvetlenia názorov a plánov, vyrozprávať príbeh alebo zápletku knihy či filmu a opísať vlastné reakcie;
- napísať jednoduchý súvislý text na témy, ktoré sú mu známe alebo ho osobne zaujímajú, alebo napríklad aj e-mailly opisujúce jeho skúsenosti a dojmy.

c) Matematická kompetencia a kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve

matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie a porozumenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Kompetencia vo vede sa vzťahuje na schopnosť vysvetliť prírodné javy pomocou základných vedomostí a metodiky vrátane pozorovania a experimentovania s cieľom klásť otázky a odvodiť závery podložené dôkazmi. Kompetencie v technológii a inžinierstve sa chápu ako uplatňovanie daných vedomostí a metodiky ako odpovedí na vnímané ľudské túžby a potreby. Kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve zahŕňa porozumenie zmenám spôsobeným ľudskou činnosťou a zodpovednosti občana ako jednotlivca.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- efektívne aplikovať matematické princípy a postupy v rámci svojho odboru;

- komunikovať v matematickom jazyku a používať vhodné pomôcky vrátane štatistických údajov a grafov;
- chápať vedu ako proces bádania rôznymi metódami vrátane pozorovania a riadených experimentov, logicky a racionálne myslieť pri overovaní hypotéz;
- aktívne zaujímať o etické otázky a podporu bezpečnosti a environmentálnej udržateľnosti, najmä pokiaľ ide o vedecko-technický pokrok v súvislosti s jednotlivcom, rodinou, komunitou a celosvetovými otázkami.

d) Digitálna kompetencia

zahŕňa sebaisté, kritické a zodpovedné využívanie digitálnych technológií na vzdelávanie, prácu a účasť na dianí v spoločnosti, ako aj interakciu s digitálnymi technológiami. Zahŕňa informačnú a dátovú gramotnosť, komunikáciu a spoluprácu, mediálnu gramotnosť, tvorbu digitálneho obsahu, bezpečnosť, otázky súvisiace s duševným vlastníctvom, riešenie problémov a kritické myslenie.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- používať digitálne technológie na podporu svojho aktívneho občianstva a sociálneho začlenenia, spoluprácu s ostatnými a kreativnosť pri dosahovaní osobných, sociálnych alebo obchodných cieľov s uvedomením si príležitosti, obmedzení, vplyvov a rizík, ktoré predstavujú;
- kriticky pristupovať k platnosti, spoľahlivosti a vplyvu informácií a údajov dostupných vďaka digitálnym prostriedkom a poznať právne a etické zásady súvisiace s prácou s digitálnymi technológiami;
- chrániť informácie, obsah, údaje a digitálne identity, ako aj rozoznávať softvéry, zariadenia, umelú inteligenciu alebo roboty a efektívne s nimi pracovať;
- chápať všeobecné zásady, mechanizmy a logiku vyvíjajúcich sa digitálnych technológií a poznať základné funkcie a spôsoby použitia rôznych zariadení, softvérov a sietí.

e) Osobná a sociálna kompetencia a schopnosť učiť sa

je schopnosť uvažovať o vlastnej osobnosti, efektívne riadiť čas a informácie, konštruktívne spolupracovať s ostatnými a riadiť vlastné vzdelávanie a kariéru. Zahŕňa schopnosť zvládnuť zložité situácie, učiť sa, zachovať si fyzické aj duševné zdravie a dbať o svoje zdravie a viesť život zameraný na budúcnosť, byť empatický a zvládať konflikty v inkluzívnom a podporujúcom prostredí.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- starať o svoj fyzický a duševný rozvoj, uvedomovať si dôsledky nezdravého životného štýlu a závislostí;
- kriticky uvažovať o svojich vlastných predsudkoch a stereotypoch a o tom, čo sa za nimi skrýva;
- preukázať istotu vo svojej schopnosti zvládnuť výzvy v živote;
- dôsledne dodržiavať svoje záväzky voči iným;
- pri práci podporovať druhých aj napriek rozdielnym názorom;
- identifikovať zdroje učenia sa, vybrať najspoľahlivejšie zdroje informácií alebo uskutočniť zodpovedný výber z existujúcich možností;
- dokáže použiť explicitné a definovateľné kritériá, princípy alebo hodnoty pri tvorbe úsudkov.

f) Občianska kompetencia

je schopnosť konať ako zodpovedný občan a v plnej miere sa zúčastňovať na občianskom a sociálnom živote, a to opierajúc sa o znalosť sociálnych, hospodárskych, právnych a politických konceptov a štruktúr, ako aj o chápanie celosvetového vývoja a udržateľnosti.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- rešpektovať ľudí, ktorí majú odlišné názory v oblasti politiky a vierovyznania;
- vykonávať povinnosti aktívneho občana na miestnej, národnej alebo globálnej úrovni;
- porozumieť rôznym spôsobom, akými občania môžu ovplyvňovať politiku;
- kriticky uvažovať o vplyve propagandy na život jednotlivca, spoločnosti a vývoj súčasného sveta;
- dokáže zhodnotiť vplyv spoločnosti na svet prírody, napríklad z hľadiska rastu a vývoja populácie, spotreby prírodných zdrojov.

g) Podnikateľská kompetencia

sa vzťahuje na schopnosť využívať príležitosti a myšlienky a meniť ich na hodnoty pre ostatných. Je založená na tvorivosti, kritickom myslení a riešení problémov, iniciatívnosti, vytrvalosti, ako aj schopnosti spolupracovať s cieľom plánovať a riadiť projekty s kultúrnou, sociálnou alebo finančnou hodnotou.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- opísať a pochopiť prístupy k plánovaniu a riadeniu projektov;
- uvedomiť etické zásady a výzvy udržateľného rozvoja;
- chápať sociálne a hospodárske príležitosti a výzvy, ktorým čelí zamestnávateľ, organizácia či spoločnosť.

h) Kompetencia v oblasti kultúrneho povedomia a prejavu

zahŕňa chápanie a rešpektovanie toho, ako sa myšlienky a význam kreatívne vyjadrujú a šíria v rôznych kultúrach a prostredníctvom rôznych druhov umenia a iných kultúrnych foriem. Zahŕňa rozvoj a vyjadrovanie vlastných názorov a schopnosť identifikovať svoje miesto alebo úlohu v spoločnosti rôznymi spôsobmi a v rôznych kontextoch.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- vyhľadávať možnosti spoznať iné kultúry s cieľom spoznať tradície a iný pohľad na svet;
- zaujať otvorený postoj a rešpekt k rôznorodosti kultúrneho prejavu, ako aj etický a zodpovedný prístup k intelektuálnemu a kultúrnemu vlastníctvu;
- poznať miestnu, národnú, regionálnu, európsku a globálnu kultúru a jej prejavy vrátane jazyka, dedičstva a tradícií či kultúrnych produktov a porozumieť tomu, ako sa tieto prejavy môžu navzájom ovplyvňovať a ako môžu ovplyvňovať názory jednotlivca.

14.3 Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti a zručnosti

Požiadavky na odborné vedomosti a odborné zručnosti sú uvedené na s. 16 – 21.

b) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- schopnosťou samostatne myslieť a iniciatívne riešiť konflikty,
- empatiou, toleranciou a trpezlivosťou,
- schopnosťou pracovať v tíme,
- komunikatívnosťou, priateľskosťou,
- vytrvalosťou, flexibilitou, kreativitou,
- spoľahlivosťou, presnosťou,
- emocionálnou stabilitou,
- primeraným sebahodnotením, sebadisciplínou,
- diskretnosťou a zodpovednosťou,
- iniciatívnosťou, adaptabilitou, rozhodnosťou.

15 RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY

15.1 Rámcový učebný plán pre 2-ročné pomaturitné špecializačné štúdium (Q)

Cieľové zložky vzdelania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ² za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelávanie	38	1216
Disponibilné hodiny	28	896
SPOLU	66	2112

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelávanie	38	1216
Teoretické vzdelávanie	23	736
Praktická príprava	15	480
Disponibilné hodiny	28	896
SPOLU	66	2112

15.2 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 2-ročné pomaturitné špecializačné štúdium

- a) Rámcový učebný plán vymedzuje proporcie medzi teoretickým a praktickým odborným vzdelávaním a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do

² Minimálny počet týždenných hodín je 33 (rozpätie 33 – 35 hodín)

učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

- b) Stredné odborné školy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením plnia rovnaké ciele ako stredné odborné školy pre intaktných žiakov. Všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôsobujú individuálnym osobitostiam žiakov so zdravotným znevýhodnením v takom rozsahu, aby jeho konečné výsledky zodpovedali profilu absolventa. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením (dĺžka, formy výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania, organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie, personálne, materiálno-technické a priestorové zabezpečenie ap.) stanovujú vzdelávacie programy vypracované podľa druhu zdravotného znevýhodnenia.
- c) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 33 hodín a maximálne 35 hodín, za celé štúdium minimálne 66 hodín, maximálne 70 hodín. Výučba v študijných odboroch sa realizuje v 1. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 2. ročníku v rozsahu 30 týždňov. Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva a v poslednom ročníku na realizáciu absolventskej skúšky.
- d) Trieda sa môže deliť na skupiny podľa potrieb odboru štúdia a podmienok školy.
- e) Vyučuje sa odborný cudzí jazyk: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky a podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Výučba cudzieho jazyka sa realizuje minimálne v rozsahu 2 týždenných vyučovacích hodín v každom ročníku a je súčasťou teoretického vzdelávania. Ak škola nevyučuje cudzí jazyk, ktorý žiak absolvoval v predchádzajúcom štúdiu, výučba prebieha podľa výkonových a obsahových štandardov pre predchádzajúce štúdium.
- f) Riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou na návrh predmetových komisií rozhodne, ktoré predmety v rámci teoretického vzdelávania a praktickej prípravy možno spájať do viachodinových celkov.
- g) Na cirkevných školách môže byť súčasťou vzdelávania predmet náboženstvo (podľa konfesie zriaďovateľa).
- h) Praktická príprava sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou praktických cvičení (v odborných učebniach ap.) a odbornej praxe. Na praktických cvičeniach a odbornej praxi sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Povinnou súčasťou praktickej prípravy je absolvovanie odbornej praxe v inštitúciách a organizáciách, ktoré vykonávajú činnosti súvisiace so štúdiom a to v rozsahu minimálne 5 vyučovacích hodín týždenne v 1. ročníku štúdia, 6 vyučovacích hodiny týždenne v 2. ročníku štúdia; zároveň absolvovanie praxe v 1. ročníku súvisle v rozsahu minimálne 10 pracovných dní, 7 vyučovacích hodín za jeden deň, v 2. ročníku súvisle v rozsahu 10 pracovných dní, 7 vyučovacích hodín za jeden deň.
- i) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia

na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných a nepovinných predmetov) v učebnom pláne.

16 VZDELÁVACIE OBLASTI

Odborné vzdelávanie vedie žiakov k zvládnutiu základných úloh profesie, na ktorú sa pripravujú. Základným cieľom je osvojiť si vedomosti a spôsobilosti potrebné pre zvládnutie celého okruhu učiva. Žiaci získavajú, upevňujú a prehlbujú si vedomosti, zručnosti a návyky predpísané na zvládnutie budúceho povolania. Pri práci dodržiavajú zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a protipožiarnej ochrany. Absolventi škôl vstupujúci do praxe by mali byť vybavení kvalitnými základmi odborného cudzieho jazyka.

Odborné vzdelávanie v skupine odborov 76 Učiteľstvo v štátnom vzdelávacom programe predstavuje súbor odborných vedomostí a zručností uvedených v profile absolventa, nevyhnutných pre kvalifikované vykonávanie základných odborných činností.

Prehľad vzdelávacích oblastí:

- 1) Teoretické vyučovanie
- 2) Praktické vyučovanie

16.1 Teoretické vyučovanie

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Cieľ je zameraný na rozšírenie pojmov z pedagogických, psychologických, sociálnych a zdravotníckych vied a ich aplikáciu v starostlivosti o klientov (deti, dospelých, osôb so zdravotným znevýhodnením). Obsah vzdelávania nadväzuje na poznatky získané v predchádzajúcom štúdiu. Učivo pôsobí na rozvoj osobnosti žiaka (spôsobilosti nevyhnutné na sebazpoznanie, seba výchovu, sebarozvoj), sprostredkúva mu vedomosti o rôznych skupinách klientov, o možnostiach práce s nimi a to v úzkej spolupráci s kolegami a ďalšími odborníkmi. Osvojuje si základy úspešnej komunikácie, empatie a asertivity a základy etiky profesie.

Žiak si osvojuje základné legislatívne normy z odboru, pozná organizáciu a systém riadenia, ako aj ciele politiky štátu v odbore.

Výučba cudzieho jazyka je zameraná na rozvíjanie dosiahnutých jazykových schopností a zručností. Na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných jazykových činností a ovládať komunikačné stratégie. Stratégie sú prostriedkom, ktorý žiak používa na aktivovanie zručností a procedúr, aby splnil požiadavky komunikácie v danom kontexte.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

16.2 Praktické vyučovanie

Charakteristika vzdelávacej oblasti

V prakticky orientovaných činnostiach žiak uplatňuje nadobudnuté vedomosti, zručnosti, spôsobilosti najmä z teoretických odborných predmetov. Dôležitou súčasťou odbornej prípravy je utváranie odborných postojov a názorov, vzťahu žiakov k odboru štúdia, k plneniu pracovných povinností a pocitu zodpovednosti za zverené osoby, hodnoty a výsledky svojej činnosti.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

16.3 Vzdelávacie štandardy špecifické pre študijné odbory

Študijný odbor
STAROSTLIVOSŤ V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH A TERÉNNÁ PRAX
Vzdelávací program študijného odboru umožňuje nadobudnutie spôsobilosti, ktoré sú zamerané na plánovanie, prípravu, organizáciu, realizáciu, koordinovanie a hodnotenie opatrovateľskej činnosti. Absolventi študijného odboru starostlivosť v sociálnych službách a terénna prax sú schopní samostatne poskytovať opatrovateľskú službu pre všetky skupiny osôb, ktoré majú právny nárok na poskytovanie sociálnej služby (seniori, deti, osoby so zdravotným postihnutím), vykonávať odborné činnosti v zariadeniach sociálnych služieb, v prirodzenom (domácom) prostredí klienta, vo verejnej správe, v organizáciách tretieho sektoru.
TEORETICKÉ VYUČOVANIE
Výkonové štandardy
<p>Absolvent má:</p> <ul style="list-style-type: none">
- definovať a vysvetliť základné pojmy zo sociálnej pedagogiky, špeciálnej pedagogiky, liečebnej pedagogiky,
- rozlišovať vybrané pojmy z vied o človeku a spoločnosti (z pedagogiky, špeciálnej pedagogiky, sociálnej pedagogiky, andragogiky) a cielene ich používať ako východisko k štúdiu odbornej problematiky a k budovaniu profesijného zamerania,
- vymedziť podmienky, princípy, obsah, stratégie, metódy, prostriedky a formy edukačnej práce u zdravého/chorého klienta,
- vysvetliť špecifiká edukačnej činnosti a integrácie osôb so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- vysvetliť špecifiká edukačnej činnosti u detí, ktorým sa poskytuje starostlivosť, opatrovateľská služba,
- vysvetliť princíp inkluzívneho prístupu v edukačnej a opatrovateľskej činnosti,
- analyzovať pojmy aktivácia, integrácia v spojitosti s podporou úcty, sebahodnotenia, dôstojnosti klienta, ochranou práv,
- definovať pojmy zdravie, choroba, zdravotná starostlivosť, sociálna starostlivosť,
- definovať zameranie a obsah andragogiky a geragogiky, sociálnej gerontológie, gerontopsychiatrie,
- vysvetliť základy geriatrickej starostlivosti,
- formulovať úlohy gerontopsychiatrie v spojitosti s trendom výskytu psychických porúch,
- analyzovať dopady negatívnych vzťahov v rodine a opatrenia na ich limitovanie,
- vysvetliť význam fungujúcej rodiny vo vzťahu k dieťaťu do troch rokov veku resp. šiestich rokov
- vysvetliť postupy poskytnutia prvej pomoci pri úrazoch a náhlych stavoch,
- rozlíšiť a zdôvodniť optimálne prostredie klienta, ktorý vyžaduje krátkodobé, dlhodobé opatrovanie,
- analyzovať starostlivosť o pohybové aktivity klienta, mobilitu a opatrenia pri imobilite,

- analyzovať starostlivosť o spánok, oddych klienta vrátane opatrení na optimalizáciu spánku, oddychu, rekreačných dieťaťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom,
- vysvetliť základné úlohy, nástroje, funkcie, právne a ekonomické aspekty, sociálnej politiky,
- objasniť práva a povinnosti poskytovateľa sociálnych služieb a spojitosti s chartami EU,
- rozlišovať etnické a interkultúrne aspekty v kontexte starostlivosti a poskytovania služieb,
- analyzovať patologické javy v spoločnosti, nezamestnanosť, chudobu, násilie, sociálne vylúčenie v kontexte starostlivosti o klienta,
- uviesť teórie, koncepty a trendy sociálnej a opatrovateľskej starostlivosti, uviesť príklady ich využitia v odbornej praxi,
- uviesť príklady celospoločenských programov zameraných na opatrenia zlepšovania starostlivosti a kvality života klientov so zdravotným znevýhodnením,
- objasniť efektívne spôsoby manažmentu v sociálnych službách,
- určiť potreby klienta a ich plnenie v kontexte edukačných, opatrovateľských, zdravotných, sociálnych a ekonomických potrieb,
- analyzovať etapy opatrovateľského procesu v kontexte celkovej starostlivosti o klienta, skupinu klientov, rodinu,
- zdôvodniť výber jednotlivých odborných postupov k vykonávaniu odborných činností pre klienta v teréne a/alebo v zariadení sociálnych služieb,
- opísať a charakterizovať kompenzačné pomôcky,
- analyzovať starostlivosť o klienta v domácnosti, určiť špecifiká u detí, osôb so zdravotným postihnutím, seniorov,
- formulovať zásady tvorby opatrovateľského procesu a individuálneho plánu opatrovania klienta,
- zdôvodniť individuálnu starostlivosť o klienta s určenou diagnózou a ochorením systémov tela,
- vysvetliť základné pojmy z farmakológie, náuky o výžive a aplikovať ich pri rozhodovaní o starostlivosti, opatrovateľskej činnosti,
- vysvetliť zásady aplikácie liekov a asistenciu klientovi pri užívaní liekov,
- pomenovať a rozlišovať lieky ovplyvňujúce jednotlivé systémy ľudského tela,
- vysvetliť zásady správnej výživy pre jednotlivé skupiny klientov,
- vysvetliť zásady starostlivosti o potraviny, manažment a organizáciu spoločného stravovania,
- uviesť právne predpisy v oblasti výživy a potravín,
- charakterizovať základné technologické postupy prípravy pokrmov,
- objasniť postupy hygieny, epidemiológie a prevencie rizík zdravia,
- uviesť optimálne postupy na zabezpečovanie opatrení hygienicko-epidemiologického režimu a prevencie rizík zdravia,
- zdôvodniť význam dodržiavania pravidiel a postupov bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri vykonávaní odborných činností,
- , relaxačných aktivít, bezpečnosti prostredia,
- vysvetliť prejavy u klientov s multimorbiditou, chorobami jednotlivých systémov ľudského tela a uviesť odlišnosti prejavov vzhľadom na vek a celkovú kondíciu klienta,
- opísať terminálne štádium života dospelého, určiť špecifiká u detí,
- vysvetliť základné pojmy, právne a ekonomické aspekty farmakológie,
- vysvetliť dodržiavanie liečebných opatrení a asistenciu pri užívaní liekov,
- analyzovať starostlivosť o deti, objasniť úkony starostlivosti o dieťa,
- argumentovať význam starostlivosti o ovzdušie, vodu, pôdu, pracovné, životné prostredie,
- vymedziť zásady duševnej hygieny, popísať náročné životné situácie a metódy ich zvládania,
- vybrať a vysvetliť príklady metód a techník sebaopoznania, sebahodnotenia, sebaregulácie, seba výchovy,
- charakterizovať základné právne normy regulujúce sociálne, zdravotnícke, úkony, rozsah a kompetencie poskytovateľa služieb,
- vysvetliť ľudské práva a základné právne normy a dokumenty o ľudských právach,
- formulovať hodnoty, ktoré vychádzajú z etických princípov vo vzťahu k profesii,
- analyzovať vývoj povolania, spoločenský kontext, krízové situácie, zvyšovanie profesijného sebauvedomovania,
- vybrať príklady metód a techník hodnotenia vlastnej práce a práce iných,
- vysvetliť spôsoby riadenia organizácie a vedenia ľudí,
- vyberať a využívať informačné technológie k vedeniu súboru opatrovateľskej dokumentácie a systému zabezpečovania kvality poskytovaných služieb.
- kriticky a zodpovedne využívať poznatky z informatiky, triediť a vybrať digitálne technológie v spojitosti s určeným cieľom,
- používať zvukové a grafické prostriedky cudzieho jazyka,

- aplikovať slovnú zásobu v rozsahu vymedzených odborných tém,
- používať vybrané morfológické a syntaktické javy, vybrané javy z oblasti štylistiky,
- používať osvojené jazykové prostriedky v súvislých výpovediach a v obsahových celkoch s komunikatívnym zámerom,
- pracovať so slovníkom (prekladovým, výkladovým, odbornej terminológie, elektronickým) a využívať iné jazykové príručky a informačné zdroje.

Obsahové štandardy

Edukácia a aktivácia v sociálnych službách

Edukácia, vo vzťahu ku klientom sociálnych služieb. Ciele, metódy, zásady, formy edukácie v spojitosti s cieľmi poskytovateľa a prijímateľa služieb. Inkluzívne princípy edukácie. Využitie poznatkov z pedagogiky, špeciálnej pedagogiky, sociálnej pedagogiky, andragogiky, geragogiky, gerontopsychiatrie pri práci s klientom. Edukácia detí do troch, resp. do šiestich rokov - uplatňovanie metód a foriem výchovnej činnosti s ohľadom na vek a individuálne potreby dieťaťa. Špecifiká edukácie seniorov, osôb s ťažkým zdravotným postihnutím. Aktivácia a integrácia klientov - ciele, metódy, zásady, formy aktivácie a integrácie klientov vo vzťahu ich individuálnych potrebám. Podpora klientov pri organizácii života.

Sociálna politika, sociálny manažment

Sociálna politika, ciele, princípy a nástroje sociálnej politiky. Systém poskytovania sociálnych služieb, právne zabezpečenie sociálnych služieb vrátane aspektov financovania služieb. Práva a povinnosti poskytovateľa sociálnych služieb a spojitosti s chartami EÚ. Patologické javy v spoločnosti (nezamestnanosť, chudobu, násilie, sociálne vylúčenie) v kontexte starostlivosti o klienta. Poskytovanie opatrovateľskej služby, organizačné zabezpečovanie a metodické usmerňovanie poskytovania opatrovateľskej služby. Koordinovanie a odborné riadenie zamestnancov poskytujúcich opatrovateľskú službu v domácom prostredí opatrovaných osôb a opatrovateľskú starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb. Manažment sociálnych situácií, vedenie, organizovanie, plánovanie, realizácia projektov a prezentácia s využitím informačno-komunikačných technológií.

Starostlivosť o človeka, opatrovateľské činnosti

Potreby zdravia, podpora a udržiavanie zdravia. Kontext starostlivosti o zdravie, poznanie chorôb a ordinovaných liečebných postupov, ich dodržiavanie, prevencia úrazov, poskytnutie prvej pomoci. Potreby a postupy opatrovania v zariadeniach sociálnych služieb a v domácom prostredí klienta. Postupy opatrovania súvisiace s chorobou, zdravotným znevýhodnením, klientov. Špecifiká potrieb opatrovania v etape seniorského života. Postupy opatrovania detí vo veku do troch rokov. Špecifiká opatrovania osôb s ťažkým zdravotným postihnutím. Základné poznatky o liekoch vo vzťahu k detským klientom, seniorom a osobám s ŤZP. Hygiena a epidemiológia. Hygiena prostredia klienta. Zabezpečovanie opatrení hygienicko-epidemiologického režimu a prevencie rizík zdravia, pravidiel a postupov bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri vykonávaní odborných činností. Hygienické požiadavky na prácu s deťmi. Náuka o výžive. Fyziológia výživy. Výživa detí, výživa dospelých, zdravých a chorých osôb. Špecifiká výživy seniorov. Právne predpisy v oblasti výživy a potravín. Technológia prípravy pokrmov – technológia spracovania, skladovania, distribúcie. Požiadavky na bezpečnosť potravín.

Právo a etika

Základné ľudské práva, dokumenty o ľudských právach a ich aplikácia v odbore (Dohovor o právach dieťaťa, Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím, Národný program aktívneho starnutia, Charta práv opatrovateľov). Poznanie, rešpektovanie, uplatňovanie a obhajovanie ľudských práv a právnych noriem v konkrétnom kontakte s klientom, pracovným tímom a komunitou. Ochrana osobných údajov. Systém zabezpečovania kontroly hygieny potravín. Etický kódex profesie.

Cudzí jazyk v odbore

Odborné témy vychádzajúce z obsahu odborných predmetov. V rámci výučby je potrebné zamerať sa na témy: vzdelávanie, starostlivosť, opatrovanie, bývanie, zvyky, sviatky a tradície, hudba, kreatívne činnosti,

Ústny prejav - rozvíjanie schopnosti komunikovať – tvoriť pokyny, informácie, oslovenie publika (prednášky, komentáre, prezentácie). Žiak dokáže vytvoriť jasný opis a vyjadriť sa zrozumiteľne na témy, ktoré majú vzťah k predmetu jeho záujmu, dokáže myšlienky rozviesť, doplniť ich o argumenty, používať jazyk plynulo v širokom rozsahu všeobecných, profesijných tém.

Písomný prejav - tvorba písaného textu (vyplňanie formulárov, dotazníkov, písanie správ, tvorivý písomný prejav). Žiak dokáže napísať jasný a podrobný text na témy vzťahujúce sa na jeho oblasť záujmu, pričom spracúva informácie z rôznych zdrojov.

Súčasťou jazykovej prípravy je štruktúrované zaznamenávanie a vedenie súboru opatrovateľskej dokumentácie

Počúvanie – žiak prijíma a spracúva hovorový vstup, ktorý pochádza od iného hovoriaceho (informácie, pokyny, počúvanie médií, nahrávok, počúvanie v úlohe člena publika). Žiak počúva preto, aby porozumel jadrú veci, zachytil špecifické informácie, porozumel detailom a pochopil naznačené súvislosti na známe aj neznáme témy, s ktorými sa stretáva v pracovnom živote vrátane odborných diskusií daného odboru.

Čítanie – žiak v pozícii čitateľa spracúva ako vstup písané texty (čítanie na získanie všeobecnej informácie, čítanie pre zábavu). Snaží sa pochopiť jadro veci, získať konkrétne informácie, porozumieť a pochopiť naznačené významy daného textu. Dokáže vyhľadať informácie zo špecializovaných zdrojov vo svojom odbore.

PRAKTICKÉ VYUČOVANIE

Výkonové štandardy

Absolvent má:

- plánovať, organizovať, realizovať, vyhodnocovať konkrétne postupy práce,
- plánovať a realizovať edukačné a voľnočasové aktivity a uplatňovať adekvátnu metodiku klienta/skupiny klientov v nadväznosti na ciele a individuálne potreby klienta,
- aplikovať metodiky pohybových, výtvarných, hudobných, pracovných činností a prispôbiť ich aktuálnym schopnostiam klienta (dieťaťa, dospelého, osoby so zdravotným znevýhodnením, seniora),
- vybrať a využívať edukačné prostriedky s prihliadnutím na osobitosti a obmedzenia klienta,
- aplikovať metódy a formy výchovnej činnosti s ohľadom na vek dieťaťa,
- využívať hru ako nástroj rozvoja osobnosti,
- viesť dieťa k hygienickým návykom, uplatňovať zásady zdravého životného štýlu s ohľadom na vek dieťaťa,
- posúdiť potreby, plánovať, organizovať realizovať a vyhodnocovať konkrétne postupy opatrovania³, starostlivosti o dieťa, skupinu detí, osobu/y so zdravotným znevýhodnením, o klienta /skupinu klientov seniorského veku,
- vybrať postupy starostlivosti o do torch rokov vrátane výživy a spojitosti s prostredím v domácnosti, v inštitúcii,
- navrhnuť, zostaviť, priebežne viesť, upravovať individuálny plán opatrovania klienta,
- navrhnuť, zostaviť, priebežne viesť plán aktivít a integrácie klienta/ skupiny klientov,
- uplatňovať prístup so zameraním na zdravie a podporovať pozitívnu orientáciu v životných situáciách klienta,
- podporovať samostatnosť a aktívne riešenie aktuálnych a/alebo dlhodobých záťažových situácií klienta,
- podporovať rozvoj klienta (dieťaťa, dospelého, osoby so zdravotným postihnutím, seniora) alebo udržiavanie jeho optimálneho stavu,
- vyhodnotiť u klienta komunikáciu, pohybovanie, spánok, oddych, výživu, jedenie, obliekanie, vylučovanie, bezpečnosť a vykonať štruktúrovaný zápis do plánu,
- vykonať odborné postupy v priamej nadväznosti na ordinovaný liečebný režim,
- zabezpečiť aktívnu spoluúčasť klienta na dodržiavaní ordinovaného liečebného režimu,
- vypracovať biografiiu klienta a navrhovať preferované aktivity,
- navrhnuť opatrenia na zabezpečenie rozpoznaných aktuálnych potrieb, záujmov v oblasti aktivít a integrácie, dôstojnosti, práv klienta,
- asistovať klientovi pri úkonoch starostlivosti o domácnosť, prostredie oddychové priestory, stravovanie vrátane nakupovania a skladovania, potravinárskych produktov, alebo úkony vykonať samostatne podľa potreby,
- manažovať obsluhu a ďalšie činnosti v súlade s platným legislatívnym predpisom³,
- rozlíšiť, viesť príslušný súbor dokumentácií v odbore,

³ V súlade s platnými právnymi predpismi Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstva zdravotníctva SR

- určiť rámec, štruktúru a formu záznamu opatrovateľského procesu,
- realizovať opatrovateľské činnosti a dodržiavanie liečebného plánu u klienta s chorobou jednotlivých systémov tela vrátane asistencie pri užívaní liekov v rozsahu kompetencií určených legislatívnym predpisom³,
- samostatne predkladať návrhy na výkon práce, rešpektovať právo a zodpovednosť
- dodržiavať etické princípy, právo výberu, individuálneho prístupu, rešpektu, dôstojnosti pri výkone odborných činností,
- uplatňovať pravidlá bezpečnosti pri práci a ochrany zdravia pri práci,
- uplatňovať praktické zručnosti v oblasti počítačovej a informačnej techniky, digitálnych technológií,
- manažovať projekty s určeným cieľovým zameraním vrátane ich financovania,
- používať odbornú terminológiu vo vedení záznamu opatrovateľského procesu, individuálneho plánu opatrovania klienta a súboru opatrovateľskej dokumentácie,
- spracovať a udržiavať súbor opatrovateľskej dokumentácie vrátane ochrany osobných údajov,
- evidovať, triediť a uchovávať informácie v súlade so stanovenými postupmi,
- manažovať, organizovať vybrané úseky starostlivosti vrátane zabezpečovania kvality,
- viesť, inštruovať, kontrolovať, hodnotiť prácu v tíme, delegovať úlohy,
- zapájať sa do plánov komunitného rozvoja,
- rešpektovať práva a osobnosť druhých ľudí, ich kultúrne špecifiká, vystupovať proti neznášanlivosti, xenofóbií a diskriminácií,
- predchádzať stresu na pracovisku, riešiť krízové situácie a sústavne dbať na prevenciu vzniku záťaž.
- konať v súlade s morálnymi princípmi a zásadami spoločenského správania, prispievať k uplatňovaniu hodnôt demokracie,
- uplatňovať inkluzívne princípy v starostlivosti o klientov, rešpektovať ich práva a osobnosť, ich kultúrne špecifiká,
- spolupracovať s odborníkmi zdravotnej a sociálnej starostlivosti, organizáciami a zamestnávateľskými zväzmi,
- budovať lepší obraz opatrovateľstva v spoločnosti, preukazovať profesijné správanie.

Obsahové štandardy

Metodika edukačných a aktivačných činností

Plánovanie, organizovanie, realizácia a hodnotenie edukačných činností s prihliadnutím na vekové a individuálne osobitosti jedinca, na jeho potreby, záujmy a na podmienky zariadenia. Inciovanie edukačných, voľnočasových činností klientov v kontexte spoločensko-ekonomickej situácie. Aktivity zamerané na zdravie a udržanie optimálnej úrovne kvality života seniorov. Aplikovanie metodík činností: pohybových, výtvarných, hudobných; práce s prírodným a umelým materiálom. Nácvik praktických zručností - inštruktáže, organizácie každodenných aktivít, podpory sebestačnosti, nezávislosti, úpravy životného prostredia, participácie na živote obce, komunity. Metodika edukácie detí do troch, resp. do šiestich rokov – aplikácia metód a foriem výchovnej činnosti detí ohľadom na ich vek. Výchovné zamestnávanie. Hra ako nástroj rozvoja osobnosti.

Dokumentácia a komunikácia

Súbor dokumentácie, formy dokumentovania, priebežné zaznamenávanie. Hodnotenie výsledkov klienta/ skupiny klientov. Komunikácia prostredníctvom dokumentácie – vedenie biografie klienta, individuálny plán opatrovania, individuálny plán aktivít, plány kvality a manažment poskytovaných služieb.

Odborná prax

Nadobúdanie a rozvíjanie praktických zručností v zariadeniach sociálnych služieb a terénnej praxi pre klientov, seniorov, osoby s ŤZP, v zariadeniach pre deti do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku dieťaťa v súlade s platnými právnymi predpismi Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky. Oboznámenie sa s atmosférou v zariadeniach sociálnych služieb. Osvojenie si základných praktických profesionálnych návykov v oblasti organizačnej, bezpečnostnej a zdravotno-hygienickej. Používanie vhodných pracovných a kompenzačných pomôcok. Nácvik určených oblastí opatrovania – komunikácia, pohyb, fyziologické funkcie a ich prejavy, sebaopatera; vylučovanie; obliekanie, obúvanie/vyzúvanie; aktivity; dodržiavanie liečebného režimu, bezpečnosť prostredia; spirituálne potreby. Asistencia, delegovanie úloh, vytvorenie štruktúry individuálneho plánu opatrovania. Dodržiavanie ordinovaných postupov a plnenie opatrovateľských potrieb klientov s ochoreniami systémov ľudského tela. Aplikovanie postupov starostlivosti o dieťa do troch rokov, dieťaťa do šiestich rokov s nepriaznivým zdravotným stavom – hygiena dieťaťa, stravovanie, dodržiavania

pitného režimu, rozvoj mobility a motoriky dieťaťa, dodržiavanie liečebného režimu. Manažovanie poskytovania sociálnej služby. Rozvíjanie zručností komunikovať v tíme, riešiť konfliktné a krízové situácie. Využívanie digitálnych technológií v opatrovateľskej starostlivosti. Spracovanie a udržiavanie údajov o realizovanej starostlivosti. Utváranie odborných postojov k odboru štúdia, k plneniu pracovných povinností a pocitu zodpovednosti za zverené osoby, hodnoty a výsledky svojej činnosti.

6. Doterajšia kapitola **13 Organizácia výchovy a vzdelávania v externej forme štúdia** sa označuje ako kapitola 17.

7. V podkapitole **17.1 RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY – externá forma štúdia** sa za podkapitolou 17.1.12 na s. 88 vkladajú nové podkapitoly v znení:

„7.1.13 Rámcový učebný plán pre 2-ročné pomaturitné špecializačné štúdium (Q) – večerné vzdelávanie

Cieľové zložky vzdelania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ⁴ za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelávanie	16	512
Disponibilné hodiny	4	128
SPOLU	20	640

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelávanie	16	512
Teoretické vyučovanie	9	288
Praktické vyučovanie	7	224
Disponibilné hodiny	4	128
SPOLU	20	640

17.1.14 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 2-ročné pomaturitné špecializačné štúdium (Q) – večerné vzdelávanie

- Rámcový učebný plán pre večerné vzdelávanie je vymedzený v rovnakej dĺžke štúdia ako pre dennú formu, stanovuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov.
- Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 10 hodín a maximálne 15 hodín v jednom ročníku štúdia, za celé štúdium je počet týždenných hodín minimálne 20 hodín a maximálne 30 hodín

⁴ Minimálny počet týždenných hodín je 10 (rozpätie 10 – 15 hodín)

(celkový počet hodín za celé štúdium minimálne 640 hodín, maximálne 960 hodín). Do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov. Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva.

- c) Dĺžka externej formy štúdia je najviac o jeden rok dlhšia ako denná forma štúdia.
- d) Vyučuje sa odborný cudzí jazyk: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky a podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Ak škola nevyučuje cudzí jazyk, ktorý žiak absolvoval v predchádzajúcom štúdiu, výučba prebieha podľa výkonových a obsahových štandardov pre predchádzajúce štúdium.
- e) Praktické vyučovanie sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou praktických cvičení (v odborných učebniach ap.) a odbornej praxe. Na praktických cvičeniach a odbornej praxi sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky. Súčasťou predmetu odborná prax je prax organizovaná súvisle, ktorú žiaci absolvujú počas štúdia v rozsahu: v 1. ročníku 10 pracovných dní, 7 hodín denne, v 2. ročníku 10 pracovných dní, 7 hodín denne.
- f) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných a nepovinných predmetov) v učebnom pláne.

17.1.15 Rámcový učebný plán pre 2-ročné pomaturitné špecializačné štúdium (Q) – diaľkové vzdelávanie

Cieľové zložky vzdelania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ⁵ za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelávanie	10	320
Disponibilné hodiny	2	64
SPOLU	12	384

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelávanie	10	320
Teoretické vyučovanie	5	160
Praktické vyučovanie	5	160
Disponibilné hodiny	2	64
SPOLU	12	384

⁵ Minimálny počet týždenných konzultačných hodín je 6 (rozpätie 6 – 7 hodín)

17.1.16 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 2-ročné pomaturitné špecializačné štúdium (Q) – diaľkové vzdelávanie

- a) Rámcový učebný plán pre diaľkové vzdelávanie je vymedzený v rovnakej dĺžke štúdia ako pre dennú formu, stanovuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov.
- b) Počet týždenných konzultačných hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 6 hodín a maximálne 7 konzultačných hodín v jednom ročníku štúdia, za celé štúdium je počet týždenných vyučovacích hodín minimálne 12 hodín a maximálne 14 hodín (celkový počet hodín za celé štúdium je minimálne 384, maximálne 448 hodín). Do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov. Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva.
- c) Dĺžka externej formy štúdia je najviac o jeden rok dlhšia ako denná forma štúdia.
- d) Vyučuje sa odborný cudzí jazyk: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky a podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Ak škola nevyučuje cudzí jazyk, ktorý žiak absolvoval v predchádzajúcom štúdiu, výučba prebieha podľa výkonových a obsahových štandardov pre predchádzajúce štúdium.
- e) Praktické vyučovanie sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou praktických cvičení (v odborných učebniach ap.) a odbornej praxe. Na praktických cvičeniach a odbornej praxi sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Súčasťou predmetu odborná prax je prax organizovaná súvisle, ktorú žiaci absolvujú počas štúdia v 1. a 2. ročníku štúdia v rozsahu 20 pracovných dní v danom ročníku, 6 hodín denne.
- f) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných a nepovinných predmetov) v učebnom pláne.“.